

goede vriend van ons. Meermalen heeft hij ons een belangrijke dienst bewezen en daarvoor zijn wij hem dankbaar.

Zijn werk lag vooral op agrarisch-journalistiek gebied. Vele jaren was hij hoofdredacteur van „De Nieuwe Veldbode”. Juist door het werk van de heer Nijpels heeft dit tijdschrift een goede naam gekregen in landbouwkringen. Nijpels was van plan op 1 sept. het hoofdredacteurschap neer te leggen, maar de dood heeft zijn belangrijke taak reeds eerder doen eindigen. Hij ruste in vrede.

Benoeming. Dr. J. K. A. van Boven, docent aan de Katholieke Universiteit van Leuven, is benoemd tot professor in de entomologie. De installatie van de nieuw benoemde hoogleraar zal plaats vinden op 8 oktober. Wij wensen prof. van Boven van harte geluk met deze eervolle benoeming, die een erkenning is van zijn wetenschappelijk werk, en wensen hem nog vele vruchtbare jaren.

Dr. C. G. G. J. van Steenis, bijzonder hoogleraar in de floristiek en plantengeografie van de Indische Archipel en omgeving aan de Rijksuniversiteit van Leiden van wege het Leids Universiteits-Fonds, is benoemd tot gewoon hoogleraar aan dezelfde universiteit, om onderwijst te geven in de bijzondere plantkunde. In deze benoeming van rijkswege ligt ongetwijfeld een erkenning van het belangrijke werk, dat Prof. van Steenis als bijzonder hoogleraar verricht heeft. Wij wensen hem hiermede van harte geluk.

DE OMSLAGTEKENING

De schildering uit de grot van Lascaux, waarvan Charles Eyck op het titelblad een reproductie geeft, heeft de anthropologen heel wat hoofdbreken bezorgd. Men ziet wat het voorstelt: een bison, die zodanig gewond is, dat de darmen uitpuilen; een man met een vogelkop valt neer of ligt reeds op de grond en dan nog een vogel op een stok. Naast de vogel ligt een stokje of een staf. Verder is er nog een speer, die door de wonde van de bison gaat.

Abbé H. Breuil ziet in de voorstelling een jachtdrama. De tot woede gebrachte bison — let op de opgeheven staart — heeft nog kans

gezien zijn aanvaller op de grond te smakken. De man is reeds dood. Ook de schrijver van het in dit tijdschrift besproken of nog te bespreken boek „Paläopathologie” is deze mening toegedaan. Onverklaard blijven in deze voorstelling van zaken de aanwezigheid van de vogel en de vogelkop van de man.

H. Kirchner heeft een poging gedaan het geheel te verklaren (Anthropos, 47, 1952). De man zou niet dood zijn, maar in extase geraakt zijn bij het offer. Vandaar zijn stijfheid, voorstel van de dood. De vogel is dan de helpende geest, die de offeraar zal begeleiden naar de hemel, zodra hij dood is. Kirchner baseert zijn verklaring op het feit, dat dergelijke voorstellingen nu nog worden aangetroffen bij de Yakuty's in Siberië. Daar vinden wij vogels, gelijkende op die van Lascaux en de offeraar zelf is vaak gestoken in het kleed van een vogel. De Siberische cultuur zou dan een voortzetting zijn van de paleolitische cultuur. In de verklaring van Kirchner blijft echter de moeilijkheid, dat wij hier niet te doen hebben met een offerdier, maar met een gewond dier. Ongetwijfeld heeft de ijstijdmens van Zuid-Frankrijk ons voor een probleem gesteld.

NIEUWE LEDEN

W. A. G. Roerink, Aylvalaan 26, Maastricht. Biohistorisch Instituut van de Rijksuniversiteit te Utrecht.

H. Vonken, Jul. Bernhardlaan 124, Hoensbroek. Jos. Schulpen, Kerkstr. 11, Dieteren (Susteren).

J. J. H. Wouters, Prof. Spronckpark 14, Beek (L.).

VERSLAGEN

VAN DE MAANDVERGADERINGEN

te Maastricht op 5 september 1962.

De voorzitter, Dr. Kruytzer, verwelkomt bij de opening van de vergadering in het bijzonder de heer W. Otten, die ten gevolge van een verkeersongeval langdurig afwezig is geweest.

Van de heer N. de Jonge ontving het museum een fraai stuk boomstam (steenkern) van een schubboom, *Lepidodendron*, afkomstig uit Lg B van de 660 m verdieping van de Sm Maurits (10-VIII-1962). Ontvangen is ook het „Rapport over de ondergrondse mergelgroeven, o.a. in Zuid-Limburg”, samengesteld door Dr. van Wijngaarden (RIVON). Hierin kan men gegevens vinden over al de tot nu toe bekende grotten in Zuid-Limburg, alsook van enkele Belgische groeven. Het omvat 231 bladzijden. Men kan het in het museum raadplegen. Van Roos Schölsser, een kleindochter van wijlen dokter Willemse, is een aanvulling binnen gekomen op het artikel: De verspreiding van Amfibia en Reptilia in Zuid-Limburg, van J. Th. ter Horst, Maandbl. 15 nov. 1960, pag. 105: *Anguis fragilis*, Eygelshoven 1958, 1959, 1960, 1962. *Lacerta vivipara*, Eygelshoven, 1962. *Triturus alpestris*, Heerlen, (Imstenraderbos), 1960, 1961, 1962. Eys, 1958. *Triturus cristatus*, Hoensbroek (Kasteelgracht) 1961. *Bombina variegata*, Eys, 1958, 1959. Ubachsberg, 1959, 1960, 1961. *Alytes obstetricans*, larven, Heerlen (Imstenrade) 1961.

Mevr. Minis vertoont een reusachtig exemplaar van de Reuzenbovist, *Bovista gigantea*, gevonden door een van haar zoons in het bos van Caestert. De heer Mommers vertelt hierbij als bijzonderheid, dat de enorm snelle groei van deze soort wel in verband is gebracht met het erin voorkomen van ureum, dat groeibevorderend zou werken. De soort is goed eetbaar, zo lang de inhoud nog zuiver wit is. De heer Grégoire maakte samen met prof. J. J. G. Prick een excursie in de omgeving van Thorn, en trof daar een voor ons land zeldzame vlindersoort aan, *Syntomis phegea*, van de familie der Sint Jansvlinders, *Zygaenidae*. Vooral in de namiddag zagen zij wel 70 à 80 exemplaren, waarvan verschillende in copulatie. Voor het museum werden twee ♂♂ en een ♀ bemachtigd. De eerste hebben een slanker, de laatste een breder en korter achterlijf. De soort komt alleen in Oostenrijk massaal voor, en verder slechts verspreid in Europa. In ons land werd ze slechts sporadisch gevangen, te Venlo, Breda en Bergen op Zoom, terwijl in ons museum exemplaren aanwezig zijn van de heer Maessen uit Montfort en van de heer Luys uit Heel. De vreemdsoortige rups is grijsbruin met dwarse rijen van dichte gevederde haren. Ze

heeft een rode kop en rode poten, en overwintert op paardebloem en weegbree. Voor de verpopping maakt ze een witachtig spinsel, waarin de zwartbruine pop rust. In Nederland is slechts één geslacht gevonden met ook maar één soort. Opvallend is, dat ze in 1962 tot in augustus aanwezig was, hetgeen vermoedelijk is toe te schrijven aan de voortdurend slechte weersomstandigheden. De normale vliegtijd is n.l. juni-juli. De heer Poot wijst erop dat deze vlinder momenteel alleen van Midden-Limburg bekend is. Prof. Prick en de heer Grégoire zagen op 10-VIII-1962 onder Houthem-Valkenburg twee exemplaren van de porceleinvlinder, *Abraxas sylvata* Scop.

Ook vertoont de heer Grégoire zomerfijnstraal, *Stenactis annua*, een adventieflant langs het Albertkanaal te Kanne (B.). Het viel hem op, dat er planten voorkomen met verwelkte bladeren en breed vertakte veelbloemige trossen, waarvan de afzonderlijke bloemhoofdjes beduidend kleiner zijn dan normaal. Hij vermoedt, dat deze afwijking veroorzaakt is door het spuiten met groeistoffen. Ook andere soorten planten vertoonden de invloed hiervan. De heer Gijtenbeek merkt op, dat de schade door het spuiten met groeistoffen nog tot op een afstand van 60 m merkbaar is, vooral wanneer de groeistof verneveld wordt. Het is dus inderdaad mogelijk dat de bewuste planten geraakt zijn met groeistof bij de behandeling van een van de akkers in de buurt.

De heer Poot vertoont een doosje met kevers door hem verzameld: *Larinus sturnus*, een snuitkevertje, gevonden op de Wrakelberg op grootbloemcentaurie, 18-VI-1961 en 24-VI-1962. De soort werd daar het eerst verzameld door wijlen Dokter Willemse. *Cercyon laminatus*, een onecht waterkevertje, dat overdag in de modder langs de waterkant voorkomt, maar 's nachts rondvliegt, gezien de vangsten op licht te Schinnen, Schelluinen, Maastricht en Lisse. *Platynus lugens*, een kever, die tussen veenmos voorkomt, gevonden in De Geul op Texel. *Staphylinus pedator*, een grote kortschildkever, gevonden in de groeve 't Root en op de Wrakelberg. *Epipolaeus caliginosus*, een snuitkever verzameld onder boomstammen te Cadier en Keer. *Phytoecia cylindrica*, een boktor, waarvan de larve zich ontwikkelt in stengels van schermbloemen, en daar ook verpopt. De exemplaren werden gevonden door te slepen. Tenslotte laat hij de drie

soorten glimwormpjes zien, die in ons land voorkomen: *Lampyrus noctiluca*: van deze keversoort vliegen alleen de mannetjes. De wijfjes vertonen hun licht, dat aan de onderzijde wordt uitgestraald, door zich op de rug te werpen, of door tegen plantenstengeltjes op te klimmen. *Phosphaenus hemipterus*: van deze kever vliegen ook alleen de mannetjes. *Phausis splendidula*, een soort waarvan ook de mannetjes rudimentaire vleugels hebben. De intensiteit van het licht staat in verband met de ademhaling, waardoor de zuurstof toevoer geregeld wordt naar de fosforiserende stoffen, die in de lichtgevende cellen aanwezig zijn. Het licht schijnt ten dienste te staan van de voortplanting, hoewel ook de larven en zelfs de eieren het lichtgevend vermogen bezitten.

Van de heer **Bouwman** uit Stein zijn een groot aantal nesten ontvangen van broedvogels uit het Steinerbos. Hij heeft ze verzameld voor het museum, nadat de jongen waren uitgevlogen. Bijzonder mooi zijn de nesten van spotvogel, staartmees, wielewaal, bosrietzanger, tuinfluiter en zwartkop. De heer **Marquet** demonstreert een jonge knoflookpad, gevonden door de heer **ter Horst** in een ven nabij Horst. De reuzenlarven van dit dier zijn onlangs in de Nederlandse pers verschenen, gedetermineerd als larven van de Amerikaanse reuzepad. De heer **Tulleners** laat een aardappel zien, die de hele zomer in de kelder heeft gelegen, en op de uitlopers een aantal kleine aardappelknolletjes heeft gevormd. Ook heeft hij een vergroend bloemhoofdje van een klaverplant gevonden. Zie hiervoor de flora van Heimans, Heinsius en Thijssen. De heer **van Noorden** heeft in de voegen van een oud schuurtje in zijn tuin jonge planten aangetroffen van de naaldvaren. Volgroeide planten heeft hij destijds in zijn tuin uitgeplant. Die hebben zich blijkbaar kunnen vermeerderen. Een zoon van de heer **Otten** heeft in een beekje te Hasselt (B.) een zeer groot aantal rivierkreeften aangetroffen. De heer **Stevens** vertoont een stengel van een aardappel, met kleine aardappelknolletjes in de bladoksels! De heer **Onstenk** nam in Friesland een gevecht waar tussen twee hazen, die elkaar het terrein betwistten. De dieren maakten kegel tegenover elkaar, waarna de een de ander zulk een harde klap met een voorpoot gaf, dat de ander een paar maal over de kop buitelde. Toen begon een ware bokstrijd, waarbij de dieren elkaar aan-

vankelijk alleen met de voorpoten bewerkten, maar naderhand, liggend op de rug hun achterpoten gebruikten. Het gevecht eindigde pas, toen een van de strijders het hazenpad koos. Deze hazendans staat altijd in verband met de paring. De heer **Marquet** heeft longenkruid gevonden op het terrein van de Heek nabij Hulsberg, zowel gevlekte als ongevlekte planten. De heer **Poot** vond gevlekte zonneroosjes op Texel, en had daarbij opgemerkt, dat de bloemen op het middaguur hun kroonblaadjes verloren. Het gestippeld zonneroosje, bekend o.a. van de St. Pietersberg, en variëteiten uit tuinen, schijnen na de middag hun bloemen te sluiten.

De heer **Kemp** heeft vogelwaarnemingen: Op 12 juli 1962 hoorde ik de nachtzwaluw zingen in de gemeente Lanaken, vlak bij de grens met de gemeenten Neerharen en Rekem. Sedert 1956 toen ik mijn waarnemingen van de nachtzwaluw aldaar begon, had ik deze vogel nog niet zo ver zuidelijk in deze omgeving gehoord.

Ten N. van Stevensweert trokken op 29 juli j.l. eerst 5 en later die middag nog eens 6 zwarte sterns in de onmiddellijke omgeving van de Maas naar het zuiden.

Aansluitend aan mijn vroegere waarnemingen betreffende de scholeksters te Stevensweert kan ik nog mededelen, dat deze aldaar nog aanwezig waren op 31 juli 1962.

Ook de fuut heeft op de grindgaten van Stevensweert overzomerd. Geregeld heb ik daar 2 à 3 exemplaren gezien, het laatst nog op 18 aug. j.l. De gelegenheid tot nestelen voor futen lijkt mij bij de grindgaten niet gunstig daar hier niet voldoende begroeiing o.a. langs de oevers aanwezig is, zulks in tegenstelling met de plas- sen in de Ospeler Peel en in de nabije Belgische Kempen, waar de fuut wel broedvogel is.

De heer **Gijtenbeek** maakt melding van de vangst van een Europese moerasschildpad in het Albertkanaal te Kanne (B.).

Tenslotte vertelt mevr. **Tulleners** iets merkwaardigs over de moerasschildpadden, die zij in haar verzameling heeft: Dieren, die zij in de winter in de warmte had gehouden, samen met tropische soorten, gingen prompt in winterslaap, toen zij ze in het voorjaar in haar tuinvijsje had uitgezet. Voorwaar geen reclame voor de kwaliteiten van onze lente! Op een gevorderd uur sluit de voorzitter de bijeenkomst, die zeer geanimeerd was dank zij de vele mededelingen, die door de aanwezigen werden gedaan.